

Elismerés társadalmi munkáért

Tegnap, hétfőn délután a városi tanács kistermében találkoztak azok a társadalmi munkások, akik az SZMT, valamint a tanács kereskedelmi és idegenforgalmi bizottsága mellett tevékenykednek, s végeznek rendszeres ellenőrzést a kereskedelemben. Prágai Tibor, a Szeged városi tanács elnökhelyettese köszöntötte a végrehajtó bizottság nevében a társadalmi munkásokat, akik a legkülönbözőbb foglalkozások: üzemi, kereskedelmi dolgozók, háziasszonyok, nyugdíjasok, és szabad idejükben a lakosság érdekében ellenőrzéseket tartanak. Tavaly például 1388 ellenőrzés volt a kereskedelemben és vendéglátásban, tavalyelőtt 912. A városi tanács végrehajtó bizottsága úgy értékelte az ellenőrzéseket

részt vevő társadalmi munkások tevékenységét, hogy az jól szolgálta a város kereskedelmi életét, idegenforgalmát. A közösség érdekében kifejtett tevékenységéért a „Társadalmi Munkáért — Szeged” jelvény arany fokozatát és értékes ajándékot kapott Kovács Ágnes, Kurucz Árpád, Mulati Istvánné, Száraz Nagy Gyuláné, Berszenyi Lajos, Kiss Sándor, Török Ida, Soós J. Zoltán. A jelvény ezüst fokozatában és ugyancsak ajándékban részesült Nagy Kálmán, Szalkai János, Révész Tibor, Tóth Ferencné, Rózsa Mihály, Molnár Lajos. Bronz fokozatú elismerést kapott Adamik István, Ungi Károlyné, Reszart Attiláné, Fodor Jánosné, Becsei Zsuzsanna, Torma Józsefné, Szécsi Ferenc.

Magyar — NDK együttműködés

Dr. W. Cziommer, az NDK nehézipari és ipari berendezések gyártása miniszterhelyettese hétfőn Budapestre érkezett. Tárgyalásokat folytat Kiss Ernő kohó és gépipari miniszterhelyettesével a két minisztérium közötti együttműködés bővítéséről.

Gyógyszersegély

A Magyar Vöröskereszt 300 ezer forint értékben gyógyszersegély-küldeményt továbbított Pakisztán földrengés sújtotta lakosságának megsegítésére. Szomália szárazság sújtotta lakosságának megsegítésére pedig 500 ezer forint értékű gyógyszerzállítványt indított utnak.

Kényszerűség vagy haszon?

Aligha akad olyasmi Szeged életében, ami annyira ellentétes érzelmekeket váltana ki emberekből, mint a kisajátítások sora. Ezekben az ügyekben sokszor még azok is szót emelnek, akiket nem érint közvetlenül, csak sajnálják a megszokott városképet, mindenekelőtt talán azért, mert egyelőre nem az újat látják helyén, hanem csak az új születéséhez szükséges rombolást, s az építkezések fölfordulásait. De hát a vélemények a kivülről is megoszlanak, csakúgy, mint az érintettek között.

Sokféleképpen reagálnak emberek, ha megtudják, régi házukat, lakásukat lebontják. Öreg, vizes-salétromos falak között lakók rendszerint örömmel fogadják a hírt, hogy lakásukat újjal cserélhetik fel. Hogy miért csak rendszerint? Azért, mert idős emberek, akik évtizedeket éltek le egy helyen, már nehezen barátkoznak meg az újjal, nehezen hagyják el megszokott lakásukat. Talán ők az egyedül szánni valók e városformáló építkezések közepette, de mégisincs mit tenni, vállalniuk kell az újat és a jobbat a város érdekében. Vállalniuk kell, csakúgy, mint azoknak, akik tíz-húsz éves, jó állapotban levő lakásukhoz, házukhoz ragaszkodnának, s hogy megtarthassák, minden lehetőséget megpróbálnak. Nekik is engedniük kell, a közösségért.

De miért kell engedniük? Miért van szükség a kisajátításokra olyan területeken is, ahol tíz-húsz éves házak állnak, valóban jó állapotban? Érdemes erről beszélni, annál is inkább, mert a kisajátítások nem függhetnek attól, szeretnék-e az ott élők, vagy sem, beleegyeznek-e, vagy tiltakoznak ellene. Hiszen akadnak Szegednek olyan területei, ahol sok a rossz állapotban levő ház, ahol a lakók nagy többsége örömmel fogadná a bontást, s eddig ők mégsem kerültek sorra, vagy netán belátható időn belül nem is kerül rájuk sor. Vajon miért? Egyáltalán: miért van szükség a kisajátítások százaira, miért nem lehet a beépítetlen peremterületek felé terjeszkedni a városrekonstrukcióval?

Néhány köztudomású tényvel érdemes kezdeni a sort. A drága építkezések csakis akkor lehetnek gazdaságosak, ha nagy, összefüggő területen dolgozhat az építőipar, hiszen különben tizezrekkel, sőt százakkal is drágább lehetne egy-egy lakás. Ezt nyilván nem engedhetjük meg magunknak. Nagy, összefüggő területeket viszont kisajátítások nélkül nem lehet biztosítani Szegeden. S hogy miért nem szánja a város Rókuson, vagy Móravárosban, ahol rosszabb a meglévő épületek állapota, mint Odesszában, vagy a leendő Északi városrészen? Az okok ismét közismertek. Móravárost az olajkutatások és a talajviszonyok miatt kellett levenni a listáról, Rókus pedig csak ezután kerül sorra, mégpedig az Északi városrészrel együtt. Rókuson ugyanis — bár többnyire rossz, régi házak állnak — annyi a lakás, hogy a szanált és az újonnan építhető lakások aránya túrheterenlőn rossz lenne, ha nem lehetne az Északi városrész viszonylag ritkábban beépített területével ellensúlyozni ezt a hátrányt. Tehát az sem mindegy, hogy melyik területre mikor kerül a sor, s a sorrend nem elsősorban a házak állapotától, hanem a városfejlesztési tervek-

től és a beépítés sűrűségétől függ. Hiszen a kisajátítások főként nem azért kerülnek sorba, mert ki kell fizetni a tulajdonosoknak a házak árát, hanem azért, mert a régi lakások helyett újat kell biztosítani. Ez pedig az átadható, elosztható új lakások számát csökkenti.

Igaz, Szeged ebből a szempontból még viszonylag jó helyzetben van. Hiszen Odesszában, a Parajdi és Korondi utca esetében a szanálási ellenállás csak 12 százalék, Odessa egész második ütemében pedig alig haladja meg az 5 százalékot. Még a Felsővárosban is, ahol mintegy 17 százalékos a szanálás, jobb a helyzet, mint országos átlagban, mert az 20 százalék fölött van. Természetesen, ez a jobb helyzet is csak viszonylagos, hiszen így is sok új lakást kell átadni a kisajátított, lebontott házak lakóinak. Az ideális nyilván az lenne, ha bontás nélkül lehetne építeni az új városrészeket.

Sajnos, az ideális megoldás többnyire kivihetetlen. Így van ez Szeged esetében is, hiszen felhasználható, beépíthető, összefüggő területek nincsenek a körtöltésen belül. Vajon miért nem lehet akkor azon kívül építkezni? Azért, mert nem elég lakásokat építeni, azokhoz közművek, utak kellene, közlekedés, kereskedelmi és egészségügyi ellátás, s még sok minden. Odesszában például, ahol mindez már korábban megépült, egy új lakásra csak mintegy 60 ezer forintos kisajátítási költség jut, Felsővárosban viszont a járulékos költségek (út, csatorna) lakásonként mintegy 150—160 ezer forintot tesznek ki.

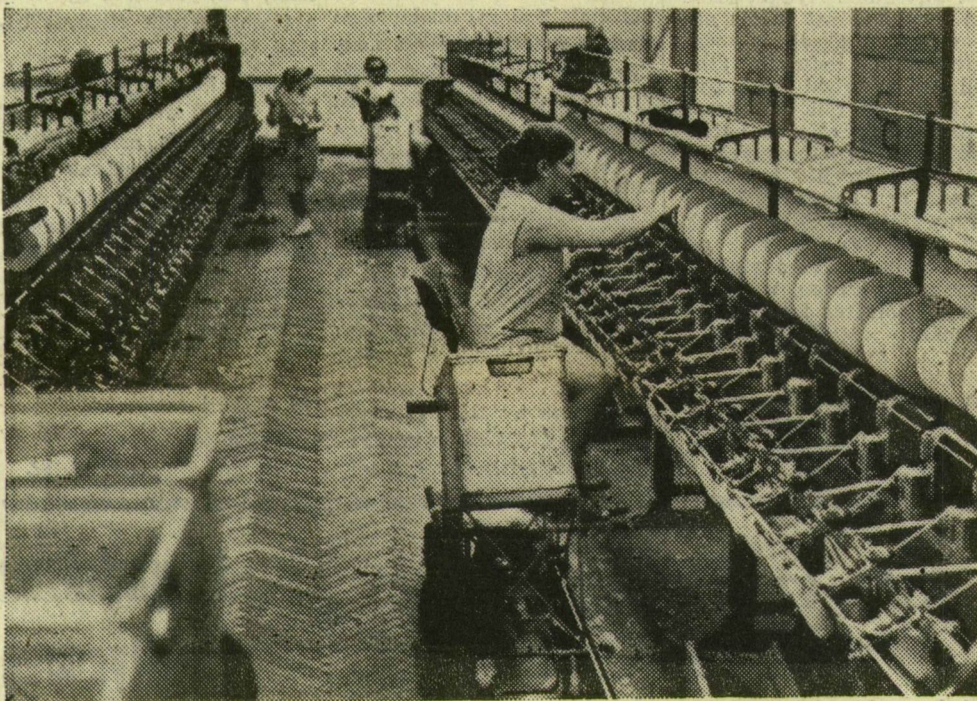
Gondoljunk csak bele, mibe kerülne utakat, csatornát, víz- és gázvezetést, kábeleket építeni a városi rendszeren messze kívül eső területekre! Rengeteg pénz vine el, lakásonként a kapcsolódó beruházások költsége alighanem meghaladná a 300 ezer forintot is. Ezért sem lehet és érdekes valahol a körtöltésen kívül várost építeni, új lakónegyedeket felhúzni. Ezért, s még valamiért nem.

Szeged évtizedeken át egy városközpontról és egy szélesen elterülő, lényegében földszintes faluból állott, a falu minden hátrányával: rossz közlekedés, sáros, földes utak, az alacsony lakás-sűrűség miatt gazdaságosan egyáltalán nem közművesíthető területek, sok helyen egyre inkább romló, öreg házakkal. Nemcsak hogy nem érdemes, nem gazdaságos a mai városban kívül építkezni, hanem hiba, sőt bűn lenne. Hiszen végre lehetőségünk van arra, hogy Szegedet valóban várossá építsük, fejlesszük, tartalommal töltsük ki a meglévő szerkezetet, hogy a körtöltésen belül fokozatosan biztosíthassuk a szegediek mindegyikének a városi szolgáltatásokat, a városi élet kényelmét: a jó közlekedést, utakat és közműveket. Bűn lenne nem élni a lehetőséggel, azzal, hogy szélesen elterülő alföldi, falusias város helyett valódi várossá tegyük Szegedet. Mert azt tudomásul kell venni: aszfaltos utakat, csatornázást, megfelelő szolgáltatásokat csak elegendő lakás-sűrűség esetén lehet biztosítani. Ebben az összefüggésben viszont a kisajátítások, házbontások kényszere haszonná válik, Szeged városiasodásának alapfeltételévé.

Szavay István

FUT A SZÉK

Egészségvédelmi intézkedések a textilművekben

Somogyi Károlyné felvétele

Mozgószékéről kötözik a fonalat

Korábban egy műszakban mintegy 25 kilométert gyalogoltak a Szegedi Textilművek láncszévelő üzemrészének dolgozói, s ez rendkívüli megterhelést jelentett. A műszaki és gazdasági vezetők ezért sokat törték a fejükét, miként lehetne megkönnyíteni a munkások helyzetét. Végre tavalyelőtt üzemlátogatás során a Kiszepi Textilművekben felfedeztek egy olyan mozgószéket, amelyről úgy gondolták: némi módosításokkal Szegeden is lehetne alkalmazni. Itthon, a gyár műhelyében elkészítettek négy ilyen szerkezetet, így egy orsózógépen máris kipróbálhatták.

Négy dolgozó vállalta az úttörő szerepet. A betanulási időre természetesen megkapták átlagbérüket, hogy átmenetileg kisebb teljesítményüket háztartásuk ne érezze meg. Mint Kaposvári László gyárrészlegvezető elmondta, kezdetben mindannyian sokat panaszkodtak, hogy szokatlan a mozgószerkezetekkel a gépek mellett dolgozni. Néhány hét alatt azonban megszokták, s már lényegesen könnyebbnek találták munkájukat. A szék kezelése egyébként egyszerű. Két pedál valamelyikének lábbal való lenyomásával egy állandóan mozgó, végtelenített láncsal kapcsolódik, s megindul jobbra, vagy balra. Legtöbb nehézséget talán az okozza, hogy az eddig álló egyenes testtartás helyett kisé előrehajolva kell a fonalakat kötözni.

A próbajárat végül is olyan eredménnyel fejeződött be, hogy újabb négy gépre készítették futószékeket, ezzel húsz ilyen szerkezeten három műszakban összesen hatvanan dolgozhatnak, és ez éppen fele a láncszévelő létszámának. Sajnos, a munkahelyi vezetőknek ismét meg kellett küzdeniük, hogy újabb jelentkezőket toborozzanak. Végül siker koronázta fáradozásaikat, így nincs már üres szék. A megkérdőjezt dolgozók véleménye a változásról a Kaposvári László által elmondottakhoz hasonló. Tandari Vincéné, aki tizenegy évig állva dolgozott, s tavaly került a mozgószékebe, a következőket mondja: — Egy év óta nem vagyok fáradt. Először szokatlan volt, három nap után sírni szerettem volna, de két hét után úgy megszerettem, hogy máshogy már nem is tudtam elképzelni a munkámat. Székely Magda új észrevétellel toldja meg szavait: — Kezdetben talán az okozott nehézséget, hogy a pedálok taposása közben olyan

izmokat mozgattunk meg, amelyeket álló munka közben nem vetünk igénybe. Ezért hetek múltán is izomlással küszködtem, amely végül is elmúlt. A mozgószékeket egyértelműen jónak, hasznosnak tartom.

És ami ugyancsak lényeges tényező, de egyikük sem mondta ki, a kezdeti nehézségek egyik oka némelyiküknél az újtól való tartózkodás. Ez érthető is olyan aszszonyoknál, akik egy évtizedig állva dolgoztak.

A nyolcórás műszak alatt arra is van lehetőség, hogy néha sétáljanak, pihenjenek. Kilenc órától negyed tízig leáll az üzem, ekkor fogyasztják el az uszonájukat. A munkaközi szüneteket bevezették a többi üzemrészben is, így a vetülékszévelőben, a szövődében, s idén január elejétől a fonodában. Nem látni többé gépek között falatozó asszonyokat, mert elemozsájkukat a szünetben kulturált körülmények között, asztal mellett fogyaszthatják el.

Sz. J.

Szénbányászati kutatások

A Központi Földtani Hivatal és a Magyar Szénbányászati Tröszt jóváhagyásával, illetve irányításával ebben az évben 86 millió forintot költenek hazánkban újabb kőszéntelepek felderítésére, kutatására. Az idei program az előzőkhöz képest lényegesen nagyobb szabású. Korábban ugyanis évenként mindössze 20 millió forintot fordítottak ilyen célra, s első-

sorban a meglévő bányák területének bővítését szolgálták a földtani kutatások. Az új területek felderítése az elmúlt néhány év alatti hátrébe szorult. Ezért az ez évi földtani kutatási program elsődleges célja az újabb lelőhelyek megismerése, s az új területek kőszénvagyonának a megállapítása. (MTI)

Elutazott a lengyel tanácsi delegáció

Hétfőn elutazott Budapestről az a lengyel tanácsi küldöttség, amely Jan Jablonski-nak, a Lengyel Népköztársaság Minisztertanácsa tanácsi ügyekkel foglalkozó hivatala igazgatóhelyettesének vezetésével néhány napot Magyarországon töltött. A delegáció — amelyet fogadott dr. Papp Lajos államtitkár, a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának elnöke — hasznos tapasztalatokat szerzett.

A SZOT elnökségének ülése

A SZOT elnöksége hétfői ülésén megvitatta a gazdasági szövetkezetek alkalmazotti vezetők munkájának véleményezésével kapcsolatos szakszervezeti jogkör továbbfejlesztésével kapcsolatos elképzeléseket. A továbbiakban az elnökség a termelőszövetkezetekben és társulásokban dolgozó alkalmazottak szakszervezeti érdekvédelmével foglalkozott.

Megállapította, hogy a mezőgazdasági tsz-ekben és társulásokban az utóbbi tíz évben gyors ütemben nőtt az alkalmazottak száma, amely már 1973-ban elérte a 160 ezret. A termelőszövetkezetekben eddig szakszervezeti létrehozott bizottságokkal. A SZOT elnökségének állásfoglalása szerint a termelőszövetkezetekben megalakuló szakszervezeti szervek a ME-DOSZ-hoz tartoznak majd. A SZOT elnöksége ajánlja, hogy a MEDOSZ és a TOZ, kössön együttműködési megállapodást.